

1

ועדה לפי תקנה 25 לתקנות בריאות העם (עוסקים בסייעת בבתי חולים), התשמ"ט-1988
ותקנות 15 ו-16 לתקנות בריאות העם (צוות סיעודי במרפאות), התשמ"א-1981

ז' תמוז, תשע"ב
27 יוני, 2012

לכבוד
המנהל הכללי של משרד הבריאות

כב' המנהל הכללי,

בענין:

עו"ד שרה שר-לב התובעת הראשית, יחידת הדין המשמעתי, לשכת היועצת המשפטית, משרד
הבריאות, ירושלים

הקובלת

- נגד -

עדנה בן חמו אחות מעשית ת.ז. [REDACTED] מס' רישום [REDACTED]

הנקבלת

דין וחשבון לפי תקנה 16 לתקנות בריאות העם (צוות סיעודי במרפאות), התשמ"א-1981

1. הקובלנה

ביום 22.3.2011 הגישה עו"ד שרה שר-לב התובעת הראשית ביחידת הדין המשמעתי, לשכת היועצת המשפטית, משרד הבריאות, קובלנה למנהל הכללי של משרד הבריאות נגד האחות המעשית עדנה בן חמו [REDACTED] (להלן- הנקבלת) מכוח האמור בתקנה 15 (1) לתקנות בריאות העם (צוות סיעודי במרפאות), התשמ"א-1981 (להלן- התקנות), בגין התנהגות בלתי הולמת את מקצוע הסיעוד בכך שזייפה תעודת רישום של אחות מוסמכת

והגישה תעודה מזוייפת כדי להתקבל לעבודה.

2. הוועדה

שר הבריאות מינה אותנו כוועדה שתדון בקובלנה (להלן- הוועדה). הוועדה קיימה שני דיונים, בימים 31.10.11 ו-15.12.15, בהם הופיעה הקובלת עוה"ד שרה שרלב, והנקבלת הופיעה בדיון הראשון בלבד, אך הגישה את טיעוניה בכתב לאחר הדיון השני על פי החלטת הוועדה.

3. האירועים ברקע הקובלנה

הנקבלת, אחות מעשית הרשומה במנהל הסיעוד כאחות מעשית החלה לעבוד במוסד משכנות אופק ביום 12.5.2009 כאחות מוסמכת, לאחר שהציגה בפני האחות הראשית דיאנה חייט, העתק תעודת רישום של אחות מוסמכת שהונפקה ביום 2.11.1980 המצביעה על רישום מס' 8284 מיום 26.5.1980.

ביום 22.10.2010 פנתה לבית האבות "בית הלפרין" באשקלון, לצורך קבלה לעבודה. היא רואינה על ידי מנהלת הסיעוד ואיש צוות משאבי אנוש, הציגה עצמה כאחות מוסמכת וכשנתבקשה להציג תעודת רישום מקורית הציגה תעודה של אחות מוסמכת עם הפרטים לעיל. הנקבלת התבקשה להעביר קורות חיים באופן מסודר, עזבה את המקום בתום הראיון ולא חזרה.

4. ההליך בפני הוועדה

הדיון הראשון שהתקיים בקובלנה זו היה ביום 31.10.2011. כשעה לפני הדיון, בעת שחברי הוועדה היו בדרכם לדיון, הודיעה הנקבלת טלפונית, שלא תגיע שכן היא חולה. הודע לה כי הדיון יתקיים למרות זאת, והנקבלת הגיעה. בדיון לא חזרה הנקבלת על כך שהיא חולה, אך אמרה שבעלה חולה ומקבל כימוטרפיה.

כיוון שהנקבלת הגיע בגפה ולא היתה מיוצגת, והיתה מאד נרגשת, עשתה הוועדה להרגעתה וניסתה לברר את עמדתה נוכח הקובלנה. דבריה של הנקבלת היו מבולבלים ולא ברורים, אך מה שניתן היה להבין הוא, כי לטענתה לאחר שסיימה לימודים כאחות מעשית בבי החולים הפסיכיאטרי כפר שאול איתנים ב-1979 או 1978 וקבלה תעודה כאחות מעשית, עשתה קורס מסוק (קורס הכנה להשלמה) בבית החולים ברזילי, ואז המשיכה ועשתה השלמה לאחות מוסמכת שנה וחצי בבית החולים שערי צדק, שם עשתה את הבחינה. לאחר מכן נסעה לגרמניה עם תרגום התעודה על ידי נוטריון, שם גם נישאה.

לדברי הנקבלת יש לה חלק מן המסמכים, אולם לא כולם, כי עברה תאונה, ביתה נשרף, וכי קבלה מסמכים ממשרד הבריאות בבאר שבע, שם אמרו לה כי יש עוד אחות עם אותו קוד (כנראה מספר רישוי), וכי בברור עם משרד הבריאות בירושלים אמרו לי שיתכן כי יש שתי אחיות, אחת מעשית ואחת מוסמכת עם אותו מספר רישוי.

היא אמרה כי הציגה לצורך קבלה לעבודה – לפי הצעת אחראית במשרד הבריאות- את שני המסמכים שהיו לדבריה בידה, כי לא ידעה מה הסטטוס שלה, אם מעשית או מוסמכת, אך בחלק מן המקומות רק תעודה אחת, והשתמע כי בכל המקומות קודם לכן עבדה כאחות מעשית. הוועדה הציעה לנקבלת להמציא לקובלת את כול המסמכים שבידה כדי לברר אם יש בסיס לדבריה בדבר הכשרתה כאחות מוסמכת. גם הוצע לנקבלת לפנות לעורך דין.

המשך הדיון נקבע ליום 8.1.2012 אך כיוון שהנקבלת כתבה שאין לה כסף לעורך דין, הדיון בוטל, ונקבע דיון אחר ביום 15.5.2012. לפי בקשת הועדה, התבקשה הקובלת ליצור עבור הנקבלת קשר עם הסתדרות האחים והאחיות, לצורך מתן יעוץ או ליווי מקצועי.

ביום 14.5.2012, יום קודם למועד הדיון שנקבע, הודיעה הנקבלת כי לא תגיע לדיון ובקשה לדחותו, והמציאה אישור מחלה מיום 13.5.2012 על DYSURIA (אי נוחות או צריבה במתן שתן), שבו הומלץ על מנוחה מיום 13.5.2012 עד 15.5.2012 ובו גם צויין כי אישור זה אינו בתוקף עבור מוסדות משפטיים ועוד. בירור עם שני רופאים חברי וועדות משמעת לרופאים העלה, כי אין בבעיה הרפואית לעיל כדי למנוע הגעה לדיון. לפיכך החליטה הועדה לדחות את הבקשה לדחות הדיון לקיים את הדיון גם בהעדר הנקבלת.

בעת הדיון מיום 15.5.2012, לאחר שהקובלת דיווחה לוועדה על העברת חומר לנקבלת והפנייתה ליועץ המשפטי של הסתדרות האחים והאחיות, הציגה לפנינו הקובלת 7 מסמכים התומכים לדבריה בעמדתה. המסמך הראשון של מנהל הסיעוד, מפקס האחיות- מורשים לעסוק בסיעוד, (ת/1) מראה כי מופיעות שתי אחיות בשם עדנה בן חמו. הראשונה היא הנקבלת, הרשומה מאז 26.5.1980 כאחות מעשית מס' רישוי [REDACTED], שחוא המספר הרשום במסמכים שהגישה לפי הקובלנה הנקבלת לצורך קבלתה לעבודה כאחות מוסמכת. השניה, עם מספר תעודת זהות שונה ועם מספר רישוי אחר, רשומה מאז 5.10.1992 כאחות מוסמכת, והיא עובדת בבית החולים קפלן. על פי תעודת הזהות ומספר הרישום הוצאה תעודת רישום (ת/2), על פיה הנקבלת הינה אחות מעשית מיום 26.5.1980. כן הוגש מכתב מיום 9.11.2010 (ת/3) של אילנה בן דוד, מנהלת בית הלפרין על כך שהנקבלת הציגה עצמה כאחות מוסמכת ובקשה להתקבל לעבודה תוך שהיא מגישה תעודה מקורית, אותה צילמו, וצילומה –ת/4- הינו תעודת רישום שהונפקה ביום 2.11.2000 ולפיה הנקבלת הינה אחות מוסמכת מס' רישוי [REDACTED] מיום 26.5.1980. הוגש גם מכתב מיום 7.12.2010 (ת/5) של פנינה סופר, מנהלת משכנות אופק לפיו הנקבלת מועסקת בבית האבות מאז 12.5.2009 כאחות מוסמכת מס' רישוי [REDACTED], על פי העתק תעודה שנופקה ביום 2.11.2000 וצילומה הוגש כמוצג ת/7 הזהה ל-ת/4 בתוספת המילה "העתק" בראשה בצד שמאל. מכתב נוסף של פנינה סופר מיום 12.12.2012 הוגש כמוצג ת/7 ובו נאמר כי תעודת הרישום של אחות מוסמכת הוצגה בפני אחות ראשית במסד בסמוך לתחילת עבודתה של הנקבלת בחודש מאי 2009.

לדברי הקובלת, יש חובה לבדוק כל תעודת אחות שמוגשת, אך בעוד בבית הלפרין כך פעלו, נראה שבמשכנות אופק עשו כן רק בעקבות פניית משרד הבריאות משנתגלתה התעודה המזויפת בעקבות בדיקת בית הלפרין. בדיון הקודם בו נכחה הנקבלת היא נסתה להסביר כי לגבי סופר במשכנות אופק הציגה מסמך מקורי שאינו בידה יותר, אך זו כותבת כי הוצג בפניהם העתק, ואילו בבית הלפרין כתבו כי ראו מסמך מקורי שצולם, והמקור הוחזר לנקבלת. והדבר תמוה, שכן דווקא בבית הלפרין, אליו פנתה לאחר שהיתה מועסקת כשנה וחצי במשכנות אופק, הוצג מה שנחזה להיות מקור. הקובלת בקשה מן הועדה לקבוע כי הנקבלת- שניתנה לה הזדמנות לטעון טענותיה ולהציג כל מסמך שתראה לנכון, אך לא עשתה כן, בנוסף לסתירות הרבות בדבריה, - עברה עבירת משמעת.

הועדה החליטה בשלב זה לקבל את בקשת הקובלת, וקבעה כי הנקבלת על פי החומר שהוצג בפניה, עברה עבירת משמעת כנטען בקובלנה. הועדה גם החליטה כי הקובלת תטען לעניין אמצעי המשמעת, הפרוטוקול יועבר לנקבלת שתוכל להגיב עליו בכתב תוך 30 ימים, ולאחר שזו תגיב או בחלוף 30 ימים, תיתן הועדה החלטתה לעניין אמצעי המשמעת.

הקובלת טענה אם כן לעניין אמצעי המשמעת כי מדובר במקרה חמור של זיוף ושימוש במסמך מזויף, וזאת לצורך קבלה של מעמד יל אחות מוסמכת, אבל השלכתו רבה בהרבה לגבי פעולות

שבוצעו על ידי הנקבלת, אשר הועסקה כשנה וחצי כאחות מוסמכת ועשתה פעולות שלא הוסכמה לבצע, כולל אחריות כאחות משמרת, דבר המהווה סכנה למטופלים. התנהגות זו מהווה פגיעה קשה ביסוד של אמינות אישית, דבר בסיסי ואלמנטרי וקריטי בתחום הסייעות, בעיקר כאשר מדובר בטיפול בחסרי ישע. הקובלת ציינה החלטות קודמות במקרים קלים יותר בהם היה זיוף מסמך לצורך התקבלות ללימודי השלמה (תמר פיצחודזה, סילביה בן שימול) אך ובעיקר את מקרה אינה איגודין, רופאה במולדתה, שהשתמשה במסמך מזויף כדי לקבל מעמד של אחות מוסמכת ואשר קבלה בשל הודאתה התלית רשיון לשנה ותקופה נוספת של עבודה בהשגחה. במקרה של הנקבלת, בקשה הקובלת התלית רישיונה לשנה וחצי.

ביום 29.5.2012 שלחה לנו הנקבלת מכתב בכתב ידה, בו טענה כי לא ניתנה לה הזדמנות לחשמיע טענותיה, וכי לא התאפשר לה להגיע לדיון של מחלה "דלקת בדרכי השתן המלווה בחום הקאות וכאבי גב מאד חזקים" כאמור, לדבריה באישור המחלה שהגישה, ובכך שהדיון לא נדחה ועו"ד מההסתדרות אליו פנתה אמר לה שהוא לא פנוי, היא נפלה קורבן לאי צדק חברתי. היא מספרת כי עבדה במקצוע 24 שנים במקומות שונים, במשמרות, שבתות וחגים, נתנה נשמתה לחוסים, עברה תאונת דרכים, ובמשכנות אופק ראתה מקרים בהם אחות חיפתה על אחות בהתנהגות שגרמה נזק לחוסה. לדבריה חלק מחייה המקצועיים אחרי הלימודים היו בגרמניה, ובארץ עבדה בבית החולים סורוקה, בבית החולים הפסיכיאטרי כפר שאול שם קבלה תעודה של אחות בריאות הנפש בנוסף כאחות מעשית, וכי תעודה כאחות מוסמכת קבלה בבית החולים שערי צדק. את התעודה המקורית דאגה לתרגם לגרמנית ועל פיה עבדה במקומות שונים בחו"ל, עם שובה לארץ נשארה בידה, לאחר שפנתה למקומות עבודה שונים, רק העתק שהיתה מציגה. לטענתה "לא נעשה כל זיוף כלל וכלל". הנקבלת טענה שיש עוד אחות ששמה עדנה בן חמו מגן יבנה הרשומה על פי מספר תעודת הזהות של הנקבלת, ויש אחות אחרת נוספת הרשומה על פי מספר הרישוי של הנקבלת, כלומר כי יש שלוש אחיות ששמן עדנה בן חמו שלדבריה בעלות אותו מס' רישוי או על אותו שם. לדבריה את תעודת הרישוי עליה רשום "העתק" קבלה ממשרד הבריאות בירושלים. ולא ברור לה מדוע כלפיה נטען שהיא זייפה, והיא מבקשת לבדוק את הנושא. לדבריה היא כמעט בת 50 ולא מחפשת סיבות להתחמק מדיונים, וזקוקה לעבודה ולפרנסה, בהיותה מפרנסת יחידה, ובקשה שנשקול שוב החלטתנו.

כדי למנוע תקלה החליטה הועדה לבדוק בכוחות עצמה את טענות הנקבלת הן לעניין הרישומים במשרד הבריאות, הן לעניין לימודי ההסבה בבית החולים שערי צדק והן לגבי עבודתה בבית החולים סורוקה.

5. החלטת הועדה

הועדה עשתה ככל אשר לאל ידה כדי לסייע לנקבלת, שלא הצליחה להשיג ייצוג משפטי, אף שהופנתה לארגון המקצועי המייצג אותה, ולא הצליחה להציג מסמכים שלטענתה קיימים במקום כלשהו במערכת. על אף הסתירות בדבריה, וטענותיה המבולבלות, ואף שהנקבלת לא שכנעה אותנו בטענתה כי לא ניסתה להתחמק מן הדיון בקובלנה, חזרה הועדה ובדקה ביוזמתה את טענות הנקבלת, כאמור לעיל, אך אלה התגלו כמופרכות:

- מבדיקה במערכת הממוחשבת במשרד הבריאות עולה, כי המחזור הראשון בקורס ההשלמה הראשון בשערי צדק הסתיים בשנת 1999 (כלומר, כ-18 שנים לאחר המועד שבו לטענת הנקבלת סיימה את קורס ההשלמה), ואף מי שהיתה מנהלת בית הספר באותם השנים והיא אמרה שלמיטב זיכרונה, הקורסים להשלמה בבית הספר החלו רק בשנות התשעים; - בבדיקה במערכות המידע של משאבי אנוש בקופת חולים כללית (בעלת בית החולים סורוקה שבו לטענת הנקבלת עבדה בעבר) ובבית החולים סורוקה עצמו (שבאותה תקופה לא היה בהם אמנם

מיחשוב מלא) לא נמצא רישום או תיעוד כי אחות בעלת תעודת הזהות של הנקבלת עבדה אי פעם בקופת חולים כללית;

בדיקה חוזרת ברשומות משרד הבריאות העלה כי קיימות שתי אחיות העונות לשם עדנה בן חמו, האחת היא הנקבלת, המתגוררת בעמיעוז, והאחרת היא אחות מוסמכת עם קורס על בסיס, המתגוררת במקום אחר, בעלת תעודת זהות אחרת ומס' רישוי אחר, והיא עובדת בבית חולים.

לפיכך, לאור המסמכים שהוצגו בפניה שלא נסתרו בדברי הנקבלת בפנינו ותגובתה בכתב, הועדה אינה חוזרת מהחלטתה שניתנה בעת הדיון ביום 15.5.2012 לפיה הנקבלת עברה עבירת משמעת של התנהגות בלתי הולמת את מקצוע הסיעוד כאמור בתקנה 15 (1) לתקנות בכך שזייפה תעודת רישום של אחות מוסמכת והגישה תעודה מזוייפת כדי להתקבל לעבודה. אין ספק כי במעשים נשוא הקובלנה יש משום התנהגות בלתי הולמת את מקצוע הסיעוד.

מקצוע הסיעוד ועבודת הסיעוד מחייבים רגישות מיוחדת לגבי מידת האמון הניתן לעוסקים בהם. העבודה של העוסקים במקצועות הרפואיים מחייבת הסתמכות מלאה על המטפלים הקודמים ודיווחיהם, תוך מתן אמון מלא. פגיעה באמון עקב מעשי זיוף ואי דיווח אמת עלולה לפגוע ביכולת הטיפול במטופל ובבריאותו, ובאמון שאמור לשרור במערכת היחסים בין מטופל למטפל, בין המטפלים - רופאים ועובדי הסיעוד - בינם לבין עצמם, ובאמון הציבור בכלל במערכת הרפואית.

מהות הזיוף והמרמה נשוא הקובלנה שבפנינו החולים חמורה ביותר. לא מדובר בזיוף ציונים, למשל, שעם כל חומרתו, מטרתו להגיע – בדרך לא ישרה, אמנם - לרכישת הכשרה, אלא מדובר בזיוף והצגת הכשרה מקצועית לצורך קבלה למקום עבודה, שמטרתה, מעבר לטובות ההנאה הכספיות ולמעמד, לעבוד ולתת טיפול מקצועי על ידי מי שחסר אותה הכשרה.

על הנזק שעלול להגרם מזיוף ומרמה כאילו, אין צורך להכביר מילים. הסכנה הממשית הישירה לשלומם של ציבור המטופלים ברורה מאליה.

בענייננו מדובר באחות מעשית, שבקשה להתקבל על מסמך מידע שקרי ומסמך מזויף, לעבודה בשני בתי אבות, ולאחד מהם התקבלה ועבדה כשנה וחצי כאחות מוסמכת. רק בזכות עירנותם של הנוגעים בדבר בעת בדיקת התאמתה ובדיקת התעודה שהגישה למקום העבודה השני, נמנע הדבר במקום זה, ונמנע הנזק שעלול היה להגרם עקב כך. לא ידוע לנו, ולא נטען על נזק במקום העבודה הראשון בו עבדה כשנה וחצי.

לדעתנו, בגין הצגת המידע השקרי והזיוף, וכדי להרתיע עובדי סיעוד אחרים מזיוף ומסירת מידע שיקרי, יש להטיל על הנקבלת אמצעי משמעת של התליית רישומה של הנקבלת כאחות מעשית לתקופה של 18 חודשים כמבוקש על ידי הקובלת וזו המלצתנו לכב' המנכ"ל.

שאל סקיף
נציג הסתדרות האחים
והאחיות

מזל אלבגלי
יו"ר

עירית אלטשולר, עו"ד
נציגת
היועץ המשפטי לממשלה